Leto XVI. V.b.b. V Celovcu, dne 9. septembra 1936 Št. 37.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC“. Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Mera je polna.

Strogo dosleden je razvoj slovenskega vprašanja na Koroškem. Vsako omalovaževanje in polovičarstvo pri reševanju naših narodnih zadev se nujno ubije v sebi in če je javnost še tako prenasičena z raznimi lažnjimi teorijami o dveh narodih med koroškimi Slovenci, o nestrpnosti med zavednimi in nezavednimi rojaki in še o „vstajajoči iredenti“ v deželi. **Danes že smo pred vprašanjem, ki nujno tirja odgovor: Ali se bosta dežela in država odločili za ali proti slovenski manjšini na Koroškem? Če hočeta sporazuma s Slovenci, je nujen in potreben naslednji korak: razpust K. Heimatbunda.** Do danes je na delu organizacija z namenom, da ustvarja vedno nove nesporazume in živi od dozdevnega veleizdajstva koroških Slovencev. V slučaju, ki ga navajamo na drugem mestu, se je ta organizacija spet enkrat izkazala, da so ji v boju za njen obstoj ljuba vsa, tudi nepoštena in sramotna sredstva. Lažnjivim denuncijacijam naših mož, potvorbam naših okrožnic, beganju javnosti s potvorjenimi senzacijami o slovenski iredenti je sedaj dodala še zadnje nizkotno sredstvo: **kupovanje volilcev s pomočjo bogveodkod zbranih šilingov.**

Mera je sedaj polna. Ob teh prilikah **mi koroški Slovenci nikakor nismo več voljni, da se nas ali naše organizacije kakorkoli vzporeja z organizacijo, ki vrši tako nizkotno delo in zasleduje tako temne cilje.** Naše roke so čiste, naši cilji vsakomur jasni, naše delo očito; deželi želimo toli potrebnega miru, z Nemci hočemo prijateljstva in sporazuma. Državo podpiramo od prvega dne in na njeni zgradbi sodelujemo. **Pod našo častjo je torej, da bi še nadalje trpeli med nami organizacijo, ki ob marsikaki priliki celo še hlini deželno ali državno firmo in nam vrača zlobo za zvestobo.**

Mi ali koroškki Heimatbund! Prijateljstvo Slovencev z Nemci ali še nadaljna nekulturna raznarodovanja in zdražbarstva — toda slednje brez naše soodgovornosti.

Priznamo državne interese, priznamo kulturne interese Nemcev v slovenskem delu Koroške. Želimo pa, da jih varujejo ljudje s čisto vestjo in neomadeževanim značajem! Dežela naj za varstvo istih interesov na slovenskem Koroškem določi ustanovo, ki bo poznala paragrafe morale in poštenja! Nemci naj nam postavijo nasproti može, ki jim gre resnično za mir in sporazum v deželi, z hujskači in agenti se ne bomo razgovarjali!

Pokojni kancler dr. Dollfuss je započel glede koroških Slovencev dosledno in pravično smer. V Avstriji ne sme država z denarjem svojih državljanov podpirati organizacije, ki je desetletja niso izučila v strpnosti napram narodom drugega maternega jezika, tako si je pokojni voditelj dejal. S prvim dnem svojega kanclerstva je črtal raznarodovalni organizaciji državno podporo in tako onemogočil izdajanje lista, ki je pomenil sramoto za ves nemški svet. **Od sedanjega kanclerja in njegovih sotrudnikov v deželi smemo danes pričakovati naslednji dosledni korak: raznarodovalna organizacija tudi s tujim denarjem ne sme vršiti svojega sramotnega in za nemško kulturo tako nizkotnega posla!**

Naše današnje besede niso pisane samo v interesu slovenske manjšine na Koroškem. **Prilike in dogodki okoli predstoječih volitev v kmečko stanovsko organizacijo dokazujejo nazorno dovolj, da jih narekujejo tudi interesi dežele in države. Seve samo v slučaju, da je deželi in državi na tem, da z ureditvijo manjšinskega vprašanja v Koroški pomnoži svoj ugled v svetu in pomore svojim sorojakom v drugih državah.**

K. Heimatbund proti kmečki slogi in vzajemnosti

Naše ljudstvo je splošno znano kot miroljubno in dobrodušno. Le izredni slučaji ga spravijo iz ravnotežja. Za ljubi mir prenaša že dalje časa mnoga zapostavljanja, neljuba varuštva in še številne neprijetnosti. — V teh dneh pa vlada v vaseh južne Koroške v vrstah kmečkega ljudstva nenavadno ogorčenje: organizacija, ki si je nadela za svojo nalogo zaščito (?) domovine, ščuva po svojih agentih in oprodah proti kmečki vzajemnosti in miru in se pri izbiri sredstev ne straši niti pred nekorektnostjo in nepoštenostjo.

Volitve v kmečko stanovsko organizacijo so namreč pred durmi. Kmetje so volitve v oktobru doslej pravilno smatrali za svojo stanovsko zadevo in so dosledno izvrševali navodila dež. kmečkega vodstva glede prijav v članski imenik, ureditve volilnih seznamov, kandidatnih list i. dr. Bil je povsod videz, da poteče volilna doba povsem mirno in da bo potek in izid volitev mnogo doprinesel k pomirjenju v vrstah kmečkega ljudstva. Dež. vodstvo K. Bauernbunda je izdalo navodilo, naj se do 30. avgusta sklenejo volilni seznami ter naj se sestavljajo kompromisne kandidatne liste. Slovenski kmetje so navodilom sledili brez ugovora vsi brez razlike večje ali manjše narodne zavednosti. Marsikdo se je že veselil vstajajoče sloge in vzajemnosti v vaseh južne Koroške. A tak razvoj bi bil trn v peti organizaciji z imenom K. Heimatbund.

V dneh pred zaključitvijo volilnih seznamov so prerajžali naše kraje **agenti imenovane organizacije ter ščuvali kmete, ki so nekoč stali v vrstah Landbunda ali socialdemokracije ali še drugje, naj nastopajo pri volitvah proti Slovencem.** Ker ščuvanje pri mnogih samo ni več zaleglo, je priskočil **Heimatbund še s tisoči šilingi** ter nabral v sezname vse one, ki so vsled brezbrižnosti ali nepoučenosti ali načelnega nasprotja proti stanovski ureditvi stali izven vrst kor. Kmečke zveze. Odkod jemlje tolike svote za plačevanje članarine, je neznano. vendar ni nobena uganka. Dan pred zaključkom volilnih seznamov so občinski kmečki vodje dobili v roke nove članske sezname, v njih navedene mnoge nekmete in še druge, za katere je plačal članski prispevek Heimatbund.

Čemu ta nečuvena in protipostavna gonja K. Heimatbunda? Zakaj toliko bogve odkod sprejetih tisočev šilingov, zakaj ščuvanje proti narodni strpnosti in sporazumu med slovenskimi kmeti južne Koroške? Zakaj ta najnovejša nacionalno-nemška akcija proti koroškim Slovencem? Odgovor je lahak: **v kmečke vrste južne Koroške mora spet priti duh nestrpnosti in sovraštva, kmetje se morajo deliti v Slovence in nemčurje in če naj tudi pod tem trpi njihova stanovska vzajemnost in zavest.** Svetu je treba še naprej kazati lažnjiva dejstva in lažnjive številke, četudi jih je mogoče „sfabricirati“ samo še s pomočjo težkih tisočakov! **Koroška ne sme postati edina in slovenski kmet ne sme seči v roko nemškemu kmetu, ker to ni po volji in naklepu Kärntner Heimatbunda!**

Slovenski kmetje so po svojih zastopnikih protestirali proti nepoštenju in zdražbarjiji K. Heimatbunda. Odločeni so, da ukrenejo vse, kar je v njihovi moči. V veliko zadoščenje jim je, da se nameram K. Heimatbunda protivijo poleg njih tudi mnogi kmetje, ki so bili nekoč strankarsko-politično drugam opredeljeni. In še, da tudi nemški kmetje s podvojeno pozornostjo sledijo razvoju na južnem Koroškem.

25. oktobra so volitve v Koroško kmečko zvezo. Slovenski kmetje se nadejajo, da bo dotlej odpravljena vsa nekorektnost in nepoštenje ter da bo tako omogočena njihova udeležba pri volitvah. **Kajti na volitvah z nacijonalno-političnim značajem nimajo nikakega interesa.**

V Španiji zmagujejo nacionalisti.

Koncem minulega tedna je padla v roke upornikov važna postojanka ob špansko-francoski meji, mesto Irun. Boji zanj so bili izredno srditi, od mesta je preostal samo še kup razvalin. Nacionalisti nadaljujejo svoj napad in se trenutno, ko to pišemo, nahajajo pred mestima San Sebastian in Toledo. Položaj je za vladne čete nevzdržen in je pričakovati njihovega nadaljnega umika. Medtem je prevzel mesto ministrskega predsednika v Madridu znani revolucionar in socialist Caballero, ki bo nedvomno zastavil vse svoje sile, da zaustavi umik vladnih čet. Dočim je Španija na suhem domala odrezana od Francije, na jugu ni ničesar novega. Nepotrjena poročila vedo povedati, da je v svobodi znani vodja severno-afrikanskih plemen Abd el Krim. Francozi, ki so ga svoječasno poslali v prognanstvo na otok Reunion, so ga baje izpustili, da stopi na čelo svojih plemen in napade španske nacionalne čete.

Jugoslavija je minulo nedeljo praznovala rojstni dan kralja Petra II. Po vsej državi so se vršile prisrčne svečanosti, ki dokazujejo ozko povezanost naroda z vladarsko rodbino. Listi so izšli v praznični obliki ter priobčili na čast mlademu kralju globoke in navdušene besede. Tudi inozemski listi niso prezrli rojstnega dne najmlajšega evropskega vladarja, v njih je bilo brati mnoge odstavke o odlični vzgoji, katere je udeležen kralj Peter II. Po mestih, koder ima Jugolsavija svoja diplomatska zastopstva, so se vršile male, prisrčne slovesnosti, tako tudi na Dunaju in v Celovcu. V koroškem glavnem mestu je prisostvovala slovesni sv. maši poleg mnogih koroških osebnosti vsa jugoslovanska kolonija z jugoslovansko konzularno družino na čelu, popoldne pa je priredil g. generalni konzul dr. Lujo Koser v konzularnih prostorih družabno zakusko.

Mala antanta in evropski položaj. Za države Male zveze se vršijo že dalje časa ostri diplomatski boji, katerih cilji gredo za tem, da priključijo Jugoslavijo in Rumunijo nemško-italijanski, oziroma francosko-ruski skupini. V Rumuniji je moral odstopiti dolgoletni vodja zunanje politike

Titulescu, ki je užival v Franciji velike simpatije. Njegov naslednik Antonescu še ni podal svoje smernice, vendar si obeta Italija njegovega prijateljstva. V kratkem pričnejo trgovinska pogajanja med Italijo in Rumunijo, baje v dogledni dobi tudi pogajanja med Italijo in Jugoslavijo in ob teh je pričakovati velike italijanske popustljivosti. Na drugi strani pa je znano, da je obiskal jugoslovansko obalo angleški kralj Edvard in to nedvomno ne samo zaradi njene pravljične krasote.

Nemčija se bo spreobrnila v svojem zadržanju napram katoliški Cerkvi, poročajo veliki listi. Narodni socializem se hoče sporazumeti s 25 milijoni katoličanov v Nemčiji. V kratkem bo Hitlerja posetil visok gost iz Vatikana, kardinal-tajnik Pacelli. Hitler je pristal na ta preokret svoje notranje politike predvsem iz zunanje-političnih razlogov. — To so vesti, katerim še niso sledila dejanja. Da je narodnim socialistom na tem, da jim Evropa poveri obrambo pred boljševizmom, je znano dejstvo. Državi, ki bi proti Cerkvi rabila ista sredstva kot sovjeti v Rusiji, bi evropske države le malo zaupale. Zato je navedeni notranji preokret v Nemčiji jako verjeten, vprašanje je le samo, če se bo dal v resnici tudi izvesti v toliki meri, da bo v državi zajamčen verski mir, kot to predvideva že sklenjeni sporazum Nemčije z Vatikanom.

Francoski komunisti dvigajo glave. Povod je dala meščanska vojna v Španiji. Na pritisk drugih držav je Francija uradno ukinila pošiljatve orožja in municije v Španijo. To komunistom v državi seve ni prav, minulo nedeljo so sklicali v Parizu veliko zborovanje, na katerem so zahtevali, naj vlada nemudoma oskrbi španski vladi potrebno orožje, istočasno je četrt milijona delavcev kovinske industrije v znak protesta proti vladi stopilo v enourni štrajk. Ministrski predsednik Blum je zagrozil z odstopom, če delavsko vodstvo ne odstopi od svoje zahteve.

Stalin je neizprosen. Komaj je odstranil svoje najnevarnejše protivnike, že je odredil strogo preiskavo po vsej uniji za malimi zarotniki. Izgleda, da je imel Trocki, ki očita Stalinu popustljivost in nedoslednost glede izvrševanje Ljeninovega testamenta, med sovjeti mnogo pristašev. V zadnjem času hitijo razne skupine in organizacije z vdanostnimi izjavami diktatorju, kateremu obljubujejo neomajeno zvestobo. Znana GPU je izsledila zarotniške celice med častniki, na železnicah in celo med sovjetskimi pisatelji. — Razvoj sliči močno nekdanjemu v Franciji.

V dneh 15. in 16. sept. se vrši v Ženevi letošnji manjšinski kongres. V uvodu bo posvečen spominu dolgoletnega manjšinskega delavca dr. Ewalda Ammende-ja, ostali spored bo obravnaval aktualna manjšinska vprašanja. Čas, v katerem se kongres vrši, je vsled prenasičenosti po velikih vprašanjih svetovnega značaja sicer zanj neugoden, vendar je pričakovati, da njegov moralni uspeh ne izostane. O kongresu bomo še poročali. Kot znano, je igralo vprašanje avstrijskih manjšin na lanskem kongresu veliko vlogo.

Tako delajo!

Op. ured. Priobčujemo v naslednjem pismo, ki smo ga sprejeli od uglednega rojaka-gospodarja o dogodkih okoli volitev v Kor. kmečko zvezo. Dogodki, ki jih opisuje iz svojega okoliša, sličijo domala do pičice dogodkom drugod in dokazujejo, kako si predstavljajo predstoječe kmečke volitve gospodje iz K. Heimatbunda.

Spoštovano uredništvo! Ne morem molčati, ker bi se mi molk v tej tako važni zadevi zdel greh proti moji dobri vesti. Pri nas se odigravajo slučaji, ki jih mi kmetje v njihovih posledicah ne moremo ne v lastnem in tudi ne v interesu države vzeti molče na znanje.

V naši občini Ž. so pred tremi leti pristopili v vrste kor. kmečke zveze pretežno slovenski gospodarji. Mnogi izmed njih so v takih gospodarskih prilikah, da le s težavo zmorejo razmerno visoki letni prispevek. Iz želje, da sodelujemo na ureditvi novih javnih prilik, so doprinesli svojo žrtev. Omenim v tej zvezi, da so ponekod domovi, kjer ob strašnem denarnem pomanjkanju ne zmorejo niti izdatkov za domačo sol in se živijo od rudeče, živinske soli. Le razmerno malo število najubožnejših je stalo ob strani, pričakujoč, da bo letni prispevek v doglednem času odpadel. Za volitev v oktobru je doslej vladala razmerno dobra volja. Tudi mnogi sosedje, ki so nekoč ob političnih volitvah šli svoja pota, so z vidnim zadovoljstvom beležili, da so našli pot nazaj v nekdanje kmečko edinstvo. Teden dni pred zaključkom volilnih seznamov iznenadeni čujemo, da je došla preko našega nadučitelja od celovškega Heimatbunda na takozvane nezavedne Slovence stroga parola, naj prekinejo vse stike s slovenskimi kmeti, učitelj naj pobere vsa imena narodno-nezavednih in jih prijavi kot člane K. Bauernbunda neposredno v Celovec, članarino pa bo zanje kril Heimatbund. Občinski kmečki vodja, ki je pri nas Slovenec, je dan pred zaključkom list sprejel zgolj prepis novih udov, učitelj mu je ob predaji še pripomnil, da ga ne brigajo ne pristopnice in še manj članarina, ker je vse to urejeno z vodstvom Bauernbunda v Celovcu.

Ob pogajanjih za kandidatno listo, pri kateri smo slovenski kmetje iz želje po pomirjenju nekdanjih nasprotij glasovali za kompromisno listo, smo presenečeni začuli iz Celovca narekovano besedo: „Wir deutschfreundliche Slowenen dürfen nicht mit euch Slowenen und werden eine eigene Liste aufstellen!"

Jasno je, zakaj gre. Koroški Heimatbund je mnenja, da sme izrabiti oktoberske volitve in kor. kmečko zvezo za svoje raznarodovalne namene. Kaj ga briga stanovska kmečka vzajemnost, kaj sloga in pomirjenje na deželi, Slovence je kratkomalo treba izriniti iz vrst Bauernbunda in svetu prikazati, da je vsa Koroška izključno nemška! Vse to, četudi stane mnogo nepoštenost in še težke tisočake, ki menda niso zrastli v Avstriji. Mi kmetje slutimo še več: Naša dežela je pretežno nacionalna in zato kot nalašča pripravna, da se ob njenih prilikah izvede prvi korak v smislu letošnjega 11. julija, seve tako kot pojmijo sporazum med Nemčijo in Avstrijo nacionalno nestrpni. Kaj naj sicer povedo v novih članskih seznamih kor. Bauernbunda imena, ki smo jih doslej brali drugod?

Mi slovenski kmetje smo proti taki in slični zlorabi naših stanovskih kmečkih volitev. Mi **kmetje smo proti temu, da se vmešava v volitve organizacija, ki nas kmetov doslej ni poznala razun pri naseljevanju rajhovcev in morda še z uvajanjem nekih plesov, ki uničujejo poštenje naše mladine.** Želimo med nas sloge in miru, ne pa novih zdražbarij in zato z veliko pozornostjo pričakujemo, kaj bodo pristojni krogi ukrenili v odpomoč neznosnih prilik. J. K.

DOMAČE NOVICE

Ana pridiga zanikrnim kmetam.

Drabosnjaka poznate, kmeta-poeta, ki še danes živi med nami po svojem Pasijonu. Izgubljenem sinu, po svojih mnogih šegavih pesnitvah in po svojih litanijah „ta hudim žanam" (ženam)? Foltej iz Loge vesi, ta zlata in poštena duša, vam zna še drugo od Drabosnjaka, ki je posebno za naše prilike. Poslušajte jo:

„Ano, pridgo bom zanikrnim kmetam nabrav,
pa tudi ta pridne pr njih česti nav:
An pridn ma vse lpu vrajano v šiši,
od te zanikrnah pa vse svabo se šliši.
Daglih je drahota, pa vse v mesto koj sili,
da se tam lumpa pr špilu,
se špila vsoko, kakr hoče, doma ni soli pa nak moče,
huda žana se doma kriga, pa včasih še tape moža,
al pa tud žane so ktere kakr kače,
da vzemajo možam vso obvast noj pa hvače.

Ta hujše ž'vljenje je pa za moža,
kadr žana ta druje zraven ma,
naj vsač svoje prov uči,
da kna vesujajo vse noči.
Te grih ldi tku oslepi, da se še štmajo,
pa prov se jim zdi.
Marsikteri je še vojak skoz tu gratov,
deklca bo pa žlefa, verjemi m prjatov!

Je živov ta mvadi Tobijas, on je bogov svoja oč',
seda so pa ta mvad', kakr sami poč'.
Se daro ponoč' okvul kakr vrane,
skuz to bojo daklete zapelane.
Al pa tud deklce so ble, kakr čista Suzana,
seda pa se vsaka sramuje, al ni spačana.

PODLISTEK

Dr. Ivo Česnik:

Črnošolec.

(8. nadaljevanje.)

„Ne boj se me, Groga!" je obrnil Štefan pogovor na drugo stran. „Komaj te poznam, tako si se prelevil. Odkod ta izpremenba?"

„Haha! Črnošolec, dekle te zapusti in vzame mene. Obljubila je, da me bo imela rada, če se obrijem, ostrižem in umijem. Vidiš, zato sem to storil. Samo bogastva mi še manjka. Zaklad bi šel kopat, če bi vedel zanj, kot veš ti. A ti me ne maraš in mi ne poveš. Glej, pa sem mislil nekaj drugega, buzarona! — Pa rajši molčim! To pa rečem, hm, Cilka bo moja."

Tedaj se je zabliskalo nad gorami in odmeval je čez dolino glasen grom. Štefan je pogledal na nebo, ki je bilo že čisto prepreženo z oblaki, posluhnil je in čul v daljavi votlo bobnenje. Nad dolino so bežale velike sence, ljudje so vpili na polju, ptiči so potihnili, le zdajinzdaj je kateri boječe začivkal. Blisk in grom je postajal gostejši, drevje je začel stresati vihar.

„Nevihta bo! Hiteti moram! Zbogom, Groga!"

„Le hiti, hiti!"

In Štefan je urno stopal ob rebri nizdol in preko polja, v desnici palico, v levici v črno platno vezano knjigo.

Ljudje so ga videli in se križali in trepetali: „Bog nas varuj! Črne bukve ima. Da bi le ne zacopral in napravil toče! Sv. Elija, ti mu zabrani!" Komaj je Štefan stopil pod domačo streho, je silen vihar zabučal čez dolino, čez gozd je pa privrela grozna ploha, pomešana s točo. Padala je debela kot orehi in zbila mlado žito in zeleno sadje, z močnih dreves je klestila listje in veje, travnike in senožeti je pobelila. Zaman je bil dim lavora in oljke, zaman klici k sv. Eliju. Črnošolec Štefan je bil pricopral točo.

V.

Groga je sedel v svoji bajti med tisto grozno nevihto. Zapalil je močan ogenj, da so iskre pršele po stenah in se je skoro gugal kotel na verigi, ki je visela od stropa. Roke je imel prekrižane na kolenih in v strahu in trepetu je molil očenaš za očenašem. Mačka je ležala stegnjena na visokem slamnjaku in predla.

Nevihta je prenehala, grom se je čul le še tam za gorami, bliski so se poskrili, nebo je pa bilo še vedno oblačno.

Tedaj je bila že noč malo mirnejša, kot bi njene sanje niti ne slutile strašne uime, ki je uničila v malo trenutkih ves kmetov up. Mesec-sanjač je krožil med redkimi oblaki in se oziral z otožnim očesom na umazane luže po potih in cestah, na narastle hudournike, na motno reko, na bele ograbke toče med njivami.

Groga je kuhal žgance in mrmral po stari navadi. Toda nocojšnje mrmranje je prihajalo iz veselega srca, iz razvnete norčeve fantazije.

„Hm, hm, tako ukrenem! Nocoj je pripraven čas, buzarona! Tema, tema! Hm, ogenj zaplapola tam v listnici, upepeli vse bogastvo, stare tolarje, prevzetno poslopje, živina pogine, njo pa rešim iz gorečih plamenov, in moja bo. Zdaj je bogata, zato me ne mara. Uboga mora biti kot jaz, da me bo imela rada. In uboga bo, raca na vodi. Haha! To se oblizne črnošolec, ko uvidi svojo prevaro, haha!"

Snel je kotel, nadrobil žgancev v veliko leseno skledo in jedel slastno brez mleka in ocvirkov z nerodno teslasto žlico.

Po večerji je vzel kresilo, kamen in gobo, stopil k mački, jo pogladil in ji pripovedoval, kam gre, kako ljubi Cilko in da brez nje ne more živeti.

„Mucek, pojdi z menoj," je končal svoje besedičenje, „pojdi z menoj, da vidiš ogenj. Nocoj bo gorelo, svetlo bo kot na kresni večer."

Mačka je predla dalje in ni slišala njegovega vabila. Zato jo je pogladil še enkrat in odšel iz bajte. Varno in počasi je stopal nizdol, dasi mu je bila znana vsaka stopinja. V mlinu je gorela še luč. Zato je vsak hip postal, da ne pride prezgodaj. Takraj reke je zlezel v grmovje in čakal prilike. Bil je miren kot človek, ki nosi v srcu že dolgo sklep in ga hoče nocoj izvršiti, da uresniči sanje svojega življenja. „Moja mora biti!" To so bile njegove sanje, in te se mu izpolnijo. Vesel je bil, kot da že drži svojo srečo v roki.

Luč je ugasnila; vse je utihnilo, odnikoder ni bilo čuti glasu. Mirno je snivala priroda, le sova je skovikala in slap je donel mogočno po strmini med skale. Od juga je pihal veter in izpod neba je jelo pršeti.

Žihpolje. (Cerkven shod.) Prihodnjo nedeljo dne 13. t. m., ko se obhaja praznik Marijinega Imena, je na Žihpoljah zadnji letošnji veliki cerkveni shod s sledečim sporedom: Ob 7. uri prva sv. maša, ob pol 8. uri druga sv. maša s pridigo, na to še ena sv. maša, ob 9. uri slavnostna pridiga in slovesna sv. maša. Pop. ob en četrt na tri kratek Marijin nagovor, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od 6. ure začenši. Ta dan so vsi častilci Marijini prav prisrčno vabljeni na sončne Žihpolje.

Slovenji Plajberk. Pol leta imamo pod Vertačo zimo, četrt leta se vreme sprevrača in le tri mesece se moremo veseliti poletja. Letošnje poletje je bilo vseskozi hladno in deževno. Naša žita pa so hvalabogu le dozorela in je letina vsaj srednja. Sena in otave pa smo pridelali kar čez mero. — Delo nam je pustilo vendar še toliko časa, da smo mogli kar trikrat obhajati ženitnino. Breznikarjev Gregi se je poročil z Žnidarjevo Justo, Leršnjakovemu Hanziju je dala obljubo za življenje Ogrizova Mici, Hanzi Šparovec si je izbral mlado Motijevo vdovo za svojo ženo. Naj bi bili srečni s svojimi družinami vsi mladoporočenci! — Pa tudi smrt je vihtela svojo koso, z našimi senoseki za stavo. Omahnil je 84 let stari Gregor Traunik, Veronjak, vesel, da ga je dobrotna smrt rešila trpljenja. Kar od dela je nagla smrt pobrala pridno Ravšovo gospodinjo Terezijo Maurer, staro 67 let; v enem tednu je bila zdrava, bolana, v Celovcu operirana in rajna. K večnemu počitku smo jo položili na domačem pokopališču. Na veliko Gospojnico je ogromna množica pogrebcev spremljala do groba Jakoba Lausseggerja, dolgoletnega župana naše občine, katero je odločil od Podljubelske. Več ko dveletna bolezen je strla 81letnega zaslužnega moža. Z njim je odšel v večnost najstarejši faran. Bog daj rajnim večni pokoj, žalujočim zaostalim tolažbo, nam vsem srečen konec!

Šteben pri Globasnici. (Razno.) Poletje se nagiba h koncu in že se pritožujemo na slabo letino. Zavoljo prevelike moče so žitarice slabo obrodile, pičel je posebno oves in ječmen, lahka v klasju sta rž in pšenica. „Če čebela ne dobi, ne dobi tudi kmet," to staro pravilo se je uveljavilo. Čebelarji se nádajo samo še ajde in menda ne bodo razočarani. Tudi kmetje se nadejajo, da bo vsaj žgancev dovolj. Krme bo dovolj in za živino ne bo lakote, izmed sadja so dobro obrodile jabolke in češplje. — Nesreč in bolezni je med nami dovolj. Skozi celo leto je kedo od naših v celovški bolnici. Minulo soboto je Leitgebov šofer povozil Kapovega očeta in jih težko poškodoval, v četrtek navrh pa so nenadoma zboleli Šuštarjev oče. Oba se nahajata v Celovcu in jima želimo kmalošnjega zdravja. — Naši pevci so kampelci. Vedno so pogrešali dobrega tenorista, pa so končno pripustili, da se je priženil k nam vrli tenorist Pepej iz Vogrč in vzel mlado posestnico Pridnikove gostilne za ženo. Pevci so mladi par počastili s podoknico, nakar jih je ženin povabil na svoj novi dom, kjer se je razvil ob pesmi in godbi razkošen družaben večer. Mlademu paru obilo blagoslova! — Svečano je bilo naše letošnje žegnanje. V soboto popoldne že so naznanjali topiči delopust, ob najlepšem vremenu se je naslednje dopoldne vršilo cerkveno pranganje in nato slovesna sv. maša, katere se je udeležilo tudi mnogo ljudstva iz sosednih fara. Popoldne pa smo se pri Grašarju nekoliko zavrteli. Na god sv. Lovrenca, patrona naše fare, je bila sv. maša za fante naše fare. — Nedavno smo pokopali 4letno hčerko Pecove Lenčke, minuli teden pa Jožefa Klemeca, ki je svoječasno služil v štajerskih rudnikih. Bodi jima večni mir!

Pogrče. (Požar.) Ko je dne 31. avgusta že vse počivalo, je po 10. uri izbruhnil v Rotarjevem gospodarskem poslopju ogenj, ki ga je popolnoma uničil. Zgoreli so vsi gospodarski stroji, okrog 450 stotov krme, stelja in nezmlačena rž, rešiti se je dala samo živina in del orodja. Zavarovalnina znaša samo polovico stroškov za pozidavo. Pihal je severnik in je vse sadje v bližini ožgano. Poslopje je bilo 28 m dolgo in 12 m široko. Okrog 4 ure navrh, ob 2. uri zjutraj dne 1. t. m. je začela goreti od pogorišča kakih 100 m proti jugozapadu oddaljena Rovjakova uta, kjer je uničen strop in 8 centov kislega sena. Lani je pogorelo na vasi Matevžičevo gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Ugotoviti se more, da so vsi požari v okolici nastali na isti način, namreč ogenj se je podtaknil vedno na istem voglu gospodarskega poslopja. Isto noč je bilo Rovjaku z voza v kolarnici ukradenih 40 kg ajdove moke. Kdo je požigalec, se doslej kljub prizadovanju orožništva ni dalo ugotoviti. Na lice mesta je takoj prihitela rikarjevaška požarna bramba, ki je gasila z vso požrtvovalnostjo in posušila vse studence. Zasluži vso pohvalo. Omeniti moramo tudi še, da je prihitelo na kraj nesreče 20 telovadcev od Zablatniškega jezera, kjer taborijo v času počitnic. Tudi ti zaslužijo, da se jih pohvali.

Bilčovs. Začetkom avgusta smo pokopali vrlo Miklavževo mamo Marijo Ogris. Med česanjem vnukinje jo je zadela kap, par ur navrh je izdihnila. Rajnica je bila stara 68 let. Bila je vzor slovenske matere-trpinke, svoje dni je bila dekla, pozneje jo je vzel sin Janko, pd. Miklavž in naša vrla korenina, k sebi. Njen pogreb je pokazal, kako narod časti mater, ki je poznala vse svoje dni samo delo in molitev. Pevci so ji zapeli v slovo ganljivo nagrobnico, č. župnik Štich pa je govoril pretresljive poslovilne besede. Draga mati naj počiva v Bogu. Miklavževi družini naše toplo sožalje!

Pod Jerbergom pri Vrbi. († kmet Tavčar.) V torek 1. sept. na dan farnega patrona sv. Ilna, smo pokopali Mihala Rozeja, pd. Tavčarja. Bil je izredno priden gospodar. Od zgodnje jutranje zore do pozne večerne ure je bil vedno na delu. S svojo vztrajnostjo je premagal vse krizne težave. Povečal je tudi svoje posestvo ter kupil sosedno Čižnarjevo kmetijo. V sredo 26. m. m. je pribil zadnjo škodelo na strehi prenovljene hiše, v četrtek nato se je vesel podal v Celovec, nazaj grede pa je treščil v njegov voz nek avto in ubogemu gospodarju razbil glavo. Umrl je v celovški bolnici, pogreb pa se je vršil doma. Spremljala je Tavčarja velikanska množica ljudi, na grobu je govoril pečniški župnik č. Maierhofer, njegov nekdanji sošolec. — Še tole čudno s Tavčarjevega doma. V noči, ko je umrl gospodar v celovški bolnici, je začel njegov zvesti konj, ki mu je služil dolga leta, v domačem hlevu strašno rezgetati, da so se domači vsi prestrašili. Rajni Tavčar, ki ga je vse spoštovalo, zapušča omoženo hčerko. Bodi mu večni mir!

Loga ves. (Dva pogreba.) Dva sveža grobova štejemo. Od srčne kapi zadet je umrl Franc Šelander, pd. Šetl v Logu, star 59 let. Njegovo življenje je bilo samo delo in pri delu je umrl. Ob grobu so mu zapeli domači pevci. — Dan navrh smo spremljali na zadnji poti mlado mater in gospodinjo Uršulo Romauch, pd. Mlinarco na Jezerci. Na želodcu je bolehala, težki operaciji pa podlegla. Velika množica jo je spremljala na zadnji poti, pevci pa so ji zapeli v slovo ganljive žalostinke. Naj ji je domača zemlja lahka, zaostalim naše toplo sočutje!

To in ono. Na gimnaziji v Št. Pavlu so 15. in 16. t. m. izpiti in vpisovanja, 17. šolarska sv. maša in 18. t. m. pa začetek šole. — 14. in 15. t. m. so izpiti in vpisovanja na glavni šoli v Velikovcu. — Romarska cerkev v Lokavi (Maria Luggau) praznuje letos svojo 400letnico. — Angleški kralj Edvard se bo na svojem povratku s svojega potovanja na Jadranu mudil baje tudi na Dunaju. — Cesto črez Veliki Klek je letos obiskalo domala 1 milijon potnikov. Torej se bo rentirala, če bo tudi naslednja leta enako visok obisk. — Na šahovski olimpijadi v Monakovem je dosegla Ogrska 1., Jugoslavija 4. in Avstrija 7. mesto. — V celovški tovarni Neuner se je smrtno ponesrečil delavec Janez Duller. Odpovedala je zavora pri dvigalu. — Na cesti pri Dolini se je razlil cel sod vrelega tera na delavca Alojza Mikliča iz Tinj; delavec je zelo nevarno ožgan. — Pri vožnji preko železniškega tira bi jo bil domala izkupil pos. Lepuschitz iz Marije na Zili. Lokomotiva je zgrabila konja in voz in ju potisnila v jarek. A brez nesreče in škode. — V Celovcu se je policiji posrečilo prijeti vrsto nevarnih vlomilcev. Med drugimi je za mreženimi okni tudi Blaž Korenjak, ki ima velike grehe na vesti. — V Celovcu si je vzel življenje bivši podpredsednik dež. sodišča dr. Heinrich Grafenauer. — Pri Celovcu so prijeli berača, ki je nosil pri sebi vložno knjižico za 800 S in 100 S gotovine. — Pos. Leilerju na Zilski Bistrici je bila ukradena težka kobila, vredna 2400 S. — V Borovljah je umrla gospa Betty Čemer iz znane Čemerjeve družine. N. p. v m.

Inserirajte v „Koroškem Slovencu"!

NAŠA PROSVETA

Naši bogoslovci na Skitkovem grobu.

Devet naših bogoslovcev-kolesarjev je obiskalo 25. avgusta zvečer gostoljubno žvabeško župnišče, da poromajo drugi dan k Mariji na Svetem Mestu ter se priporočijo njenemu varstvu. Vesela jih je morala biti svojih mladih varovancev, ki so klečali pred njo v otroškem svojem zaupanju.

Ni pa bilo našim bogoslovcem dovolj, da se poklonejo svoji nebeški Kraljici na Svetem Mestu, hoteli so obiskati še grob velikega svojega brata Dominika Skiteka na Suhi. Saj ga pozna cela Koroška tega svojega najboljšega sina, ki je že v svoji zgodnji mladosti zaslovel po svojem svetniškem življenju kot luč na gori, ki ni le v življenju dajala, temveč ki še tudi sedaj po smrti daje iz sebe iskre spoznanja, hotenja, ljubezni.

Suška fara! Ali se zavedaš, kdo počiva na tvojem pokopališču? Ali čutiš blagoslov, ki se razliva iz tega groba v tvoje domove? Ali se ti ne zdi, kot bi prihajal rajni Dominik in blagoslavljal tvojo deco, vas može, matere, fante in dekleta? To je grob, ki ne molči, ki ne spi, ki sega iz večnosti nazaj v svet, grob svetnika, junaka.

Dvakrat so že priromali dijaki na ta grob, priromali od blizu in daleč, svesti si moči, ki veje iz te gomile. Zato pa tudi ti, suška fara, z zaupanjem kliči na pomoč rajnega svojega sina, ki v svojem zemeljskem življenju vseh tvojih bridkosti bil živa je priča, ki s svojim vzgledom bliže k Bogu te dvigniti je želel. Zato tako rano odšel je od nas, da nam, zlasti svoji ljubljeni fari, pri Bogu izprosi vstajenje in luč. In mi bogoslovci, ki smo stali ob tvoji gomili, brat naš predragi, mi smo se molče pogovorili s teboj. Ti si nam odprl pogled, dvignil srce in mi smo ti potožili svoje. In čutiti si moral, Dominik, izpoved svojih mlajših bratov, izpoved, ki tako se glasi: „Še žive na Koroškem fantje, ki strme z ljubeznijo v naše mogočne gore in vsi srečni prisluškujejo tajnam iz koroških koč. Še žive fantje, ki so zvezani kakor ti z rodno zemljo in vsem, kar raste na njej in v njej, fantje, ki neprenehoma prisluškujejo pesmi domače grude. Tudi ti si vedno prisluškoval tej večno lepi pesmi in se ji nasmihal. Zato ti je žarela ljubezen iz oči vedno in povsod, ljubezen ti je vela iz sleherne besede, in ljubezen velika, vsepremagujoča še sedaj kipi iz tvojega neumrljivega duha in se razliva po krajih in ljudeh, v bridkosti in sladkosti ljubljenih.

Pa še nekaj smo spoznali, stoječ pred tvojo gomilo. Zdelo se nam je, kot bi nam še hotel iz groba zaklicati: „Fantje, ali ne vidite, kako je svet lep in dober!"

Skitek, prijatelj predragi, vidiš svet okoli nas ni tako lep in dober kot si ga videl ti. Zato si moral tako rano v zemljo, kjer poganjajo korenine najlepše rože, da tam združiš z lepoto in dobroto zemlje svojo lastno dobroto in tako na poseben način slaviš Duha.

Tako te, pokojni brat, gledajo danes naši bogoslovci, tako te gleda naj domača fara in ž njo ves koroški svet!

Čudežno pomlajeni in močni smo odšli iz pred tvojega groba. Nanj smo v znak naše ljubezni in zvestobe do tvojih svetih idealov položili venec, spleten iz rožmarina in nageljnov, katere si tako čislal kot simbol slavenske ljubezni, lepote in dobrote.

---

13. sept. pevski koncert v Logi vesi! Popoldne ob 3. uri nastopijo na vrtu Šlajharjeve gostilne v Logi vesi pevci iz Bilčovsa, Št. Ilja, Škofič, Rožeka in Loge vesi v skupnem in posameznem zboru. Vmes nagovor zvez. zastopnika, med odmori tamburaši. V slučaju slabega vremena se vrši koncert naslednjo nedeljo.

Pripravljalni odbor.

Šmarjeta v Rožu. (Igra.) V okviru Katoliške akcije so naša dekleta v nedeljo dne 30. avgusta priredila v našem lepem farnem domu igro: Roka božja. Kljub temu, da so se vabila šele v zadnjem trenutku izdala, je bila dvorana do zadnjega kotička zasedena. Z občudovanjem so gledali Šmarječani svoja dekleta, katera so s prvim nastopom na lepem odru igrala s tako gotovostjo in s tako naravnimi gestami, kakor bi bile stare izvežbane igralke. Jako hitro in dobro so se vsa uživela v vloge in v razločni slovenščini igrala. Posebno pohvalo zasluži Matilda Volte, ki je

predočevala Podkrajškovo hčerko Kristino, mlado grajsko dekle. Pod pritiskom ošabne tete Uršule se nasrka polagoma modernega posvetnega duha ter išče v njem novega življenja. Lahkomišljeno zakliče publiki: Moj raj, moj up, moje vse je — svet! Po Podkrajškovi smrti se udata Kristina in teta Uršula črezmernemu življenju, dokler ne zapravita premoženja. Tedaj zapusti Uršula svojo nečakinjo, katero je spravila prav na beraško palico. Vsa raztrgana in sestradana najde končno pri svoji bivši prijateljici Reziki skromen in priprost dom. Kljub razuzdanemu vedenju Kristinica ni pozabila Marije in božja roka jo je zopet privedla na pravo pot. Končno velja pohvala tudi prečastitemu g. župniku Lenartu Trabesingerju, ki je z neumornim trudom in z vso požrtvovalnostjo insceniral to lepo igro, katera je bila res izvanreden užitek za šmarješko faro. Naša iskrena želja je, da bi se slične prireditve še pogostokrat ponavljale.

GOSPODARSKI VESTNIK

Še štirje nasveti.

Mnogo gospodarjev posveča gospodarstvu na njivi, v hlevu in na vrtu vedno večjo pozornost. Zavedajo se, da je kmetova samopomoč najboljša pomoč, izdatnejša od vseh subvencij in zasilnih akcij. Zato se nam zdi povsem razumljiva želja nekaterih gospodarjev, naj bi naš list še več kaj povedal k jesenskemu delu na polju.

Štiri nasvete bi danes dali: Ne sejte prezgodaj in ne prepozno! Ne sejte v sveže brazde, posebno ne rži! Ne sejte preglobokо, posebno ne rži! Ne sejte nikdar v mokro zemljo!

Prej nekoč je bilo lahko, ko so žalik-žene napovedovale čas najboljše setve. Danes je treba gospodarju, da najde sam primeren čas za setev, ki naj ne bo prezgodnja in tudi ne prepozna. Prepozno setev rade napadejo žitne muhe in se ga češče loti žitna rja, prezgodnja spet ima svoje težkoče.

S plugom obrnjena zemlja se ne razdrobi. Zgornja plast se posuši, ker je odtrgana od spodnje, ter je manj pripravna za sprejem semena. Ponekod zato puščajo zorane brazde dva do tri tedne odprte, da se zemlja dodobra zapre. Suša uniči medtem mnog plevel in bolezenske klice gornjih plasti. Če njivo po oranju povaljamo, jo moramo tudi pobranati, da se zemlja dobro zapre; v tem slučaju lahko predčasno sejemo. Nikar rži v sveže brazde, ker je rž najbolj občutljiva v svojem semenu. Koder sejemo rž po krompirju ali koruzi ali pa pšenico po taistih dveh sadežih, oranje boljše opuščamo, ker je zemlja itak dovolj zrahljana. V takih slučajih sejemo neposredno v pobranano njivo.

Rž hoče videti sonce, pravijo. Boljši je sejati plitvo ko globoko. Najslabša je rž za prodiranje zemeljske skorje, njo zato sejemo najbolj plitvo. Globoko sejano rž rada napade rja. Čim boljše je seme, tem boljši naj so tla, tem plitvejši bodi setev! Pri sejanju z roko določujemo globino setve najboljše z brananjem. Za dobro seme priporočajo nekateri gospodarji, naj njivo pred setvijo povaljamo.

Močo in vlažnost prenašata pšenica in oves boljše od rži in ječmena. Zato posebno rži in ječmena ne sejmo v mokro ali vlažno njivo!

ZANIMIVOSTI

Stalin, sovjetski diktator, se boji, da ga ne bi sovražniki umorili. Zarota, ki so jo nedavno odkrili in ki razburja vso javnost, je njegovo bojazen še povečala. Stalin živi v Kremlu. Grad je obdan z žico, ki je prenasičena z elektriko. V gradu ima svoje posebno gledališče in plesalke. Vrata njegovih soban nimajo kljuk, odpirajo se same od sebe. Kadar gre spat, straži pred spalnico dvanajst vojakov. Jedila vedno raziskavajo, da niso zastrupljena. V mesto se v zadnjem času redko vozi. Če to zahtevajo nujni posli, se vozijo pred njim trije vozovi redarjev. Kadar pa se pelje z vlakom, so trije oddelki pred in za njim popolnoma prazni. Pripovedujejo, da je diktator v zadnjem času jako živčno razburjen.

Cullinan, kralj diamantov, umrl. V južnoafriškem mestu Johannesburgu je umrl pred tedni Anglež Cullinan, ki ga štejejo med največje bogatine sveta. Svoječasno se je v angleški vojski boril proti Burom. Na nekem pohodu je zaznal za bogato diamantno polje ter je pozval dotičnega posestnika, naj začne kopati dragocene kamne. Farmar se je pozivu smejal ter je prodal vse svoje posestvo Cullinanu za 55.000 angleških funtov. Anglež se je takoj lotil kopanja in si že tekom dveh let prikopal bogastva za 750.000 angl. funtov. Eden njegovih nadzornikov je n. pr. na svojem pohodu zapazil v zemlji večji svetlikajoč se kamen ter ga je z žepnim nožičkom spravil na sonce. Bil je diamant velikanskega obsega, ki je dal Angležu nad milijon funtov dobička.

Najurnejše živali. Najhitrejša žival na zemlji je gazela, ki dosega v teku 27 metrov na sekundo. Dirkalni konji in ruski psi-volčjaki dosežejo skoraj 2 m, zajci do 18, tiger in severni jelen do 14, volk pa 9 do 10 m na sekundo. Ptiči v zraku so hitrejši od živali na zemlji. Noj preteče celih 33 m na sekundo, golobi 1, lastovke 68, sokoli 74 m na sekundo. Rekord med živalmi pa drži ptič-deževnik, ki dosega celih 137 metrov. Kolika je ta hitrica, sledi iz primere najhitrejšim z brzovlakom, ki dosega v sekundi največ 58 metrov.

Rdečo jezero. Italijanski učenjaki si že dolgo belijo glave z neobičajno igro prirode. Ob vznožju Dolomitov pri Brenti leži 1162 m nad morsko gladino Tovelsko jezero. Poleti dobi površina vode, ki je drugače plavkasto zelena, rdečkasto barvo in ljudje govorijo tedaj radi o „krvavečem jezeru". Prirodoznancem je bil ta fenomen pravcata uganka. Zdaj pa je prof. Vittorio Largaiolli, eden izmed vplivnih in znanih italijanskih prirodoslovcev, Tovelsko jezero, ki doseže 35 m globine, temeljito preiskal in prihaja do zaključka, da povzročajo rdečkasto barvo v tem jezeru poleti milijardne kolonije majhnih rastlinskih bitij, ki pripadajo protocejam. Rdečkasta barva je najlepša v posebno vročih dneh, ko sonce močno pripeka. Tovelsko jezero je tudi zelo bogato na ribah, kar ga dela še bolj zanimivega.

Odkod slabi zobje? Dejstvo, da ima 98 odstotkov vseh Evropejcev bolne zobe, nam vsiljuje vprašanje, ali je mati narava vstvarila tako malo odporen tvor ali pa nosi na tem tudi človek kako krivdo. Iz raziskavanj doktorja Güntherja o zobnih boleznih raznih časov in razvojnih dob človeštva je razvidno, da gniloba zob narašča enakomerno s napredkom civilizacije. Temu širjenju gnilobe pa ni kriva v splošnem civilizacija, temveč finejša priprava hrane, predvsem kruha. V prvi dobi človeštva na skranji ni najti še nobenih znakov zobnih bolezni, pojavljajo se šele pozneje in so v času, ko se je človeštvo pričelo pečati s poljedelstvom in živinorejo ter se je žito razdrabljalo z mlinskimi kamni in se iz tega pekel kruh, že povsod razširjene. V starem Egiptu so imeli bolne zobe samo aristokratje, ki so se hranili z kruhom iz fine moke, medtem ko ljudstvo bolnih zob skoraj ni poznalo. Podobna dejstva zasledimo pri današnjih divjih narodih, ki prihajajo v dotiko z civilizacijo. Čim ožji so ti stiki, tem bolj je razširjena tudi gniloba zob. Po teh dejstvih je dokazano, da so zobne bolezni predvsem posledica finejše priprave hrane in da je najboljše sredstvo proti njim kruh iz črne moke.

Uživajte sadje! Za zdravje je uživanje sadja sila koristno. Največ fosforne kisline ima med vsemi sadovi v sebi jabolko. Kislina dene dobro možganom, potolaži živce, odpravi prehlad v grlu, uredi prebavo in nudi še mnogo drugo korist. Nek sadjar jo je nekoč pogodil z izrekom: Sadje, to je koncentrirana sončna medicina, ki vsebuje tisoče zdravilnih praškov in kapljic, pa je kljubtemu domala zastonj. Posluževali naj bi se te medicine mladi in stari.

Dragoceni filmi. Na kongresu röntgenologov na Dunaju so prvič predvajali filme, ki so za nadaljni razvoj medicine velikanskega pomena. Na platnu je bilo vidno živo srce in njegovi utripi, ki jih je glasovni ojačevalec podajal tudi v glasovih. Drugi filmi so kazali spet sila nazorno, kako nastanejo človeški glasovi, spet drugi, kako delujejo pljuče. Vse to so omogočili tajistveni röntgenžarki, s pomočjo katerih je mogoče videti, kaj se dogaja za neprodirnimi stenami telesne kože, lesa i. dr. Bodoča medicinska veda se jih bo nedvomno poslužila v še izdatnejši meri kot doslej.

Psa je obsodil na 18 mesec težke ječe nek ameriški milijonar. Pes je jako divje narave in je nedavno napadel milijonarjevega prijatelja ter ga smrtno poškodoval. Milijonar je nato pustil v svoji vili sezidati posebno pasjo temnico, kjer bo sedaj pes obsedel svojo kazen. Pol ure na dan sme na zrak, sicer je stalno v temnici. Proti kazni se je pritožilo društvo za varstvo živali, milijonar pa je doslej ostal neizprosen.

Za bistroumneže. Jaka in Franček sta pasla ovce. Jaka pravi: „Franček, odstopi od svojega večjega tropa eno ovco, pa jih bova oba pasla enako število!" — Franček, ki je bil ponosen na svojo pastirsko čast in na svoj trop ovac, mu odvrne: „Daj mi rajši ti, Jaka, eno svojo ovco, pa jih bom imel še enkrat toliko ko ti!" No, bistroumneži, potuhtajte tedaj Jakčevo in Frančkovo duhovitost: koliko sta imela ovac vsak v svojem tropu?

Krava — dobrotnica človeštva. Vsi boste mislili na vsakdanji zajutrk, ki si ga ne moremo misliti brez mleka. Pa korist naše štirinože dobrotnice je še večja. Zanjo bi ji morale biti hvaležne posebno ženske, ki bi bile sicer bržkone izgubile vse svojo večjo ali manjšo lepoto. Nobena tovarna, noben zdravnik, nobena lepotičnica in nobeno sredstvo ni toliko pripomoglo k lepoti človekovi, kakor ravno krava. Iz posebnih delov njenega telesa namreč pridobivajo tekočino, katero vbrizgajo pri stavljenju osepnic. Le-te pa nas varujejo koz, peg in marog. Tako doprinaša krava torej tudi delež k lepoti ljudi.

V Ameriki krmijo živino električnim potom. Blizu Washingtona je farma, na kateri je preurejeno vse delo na električni pogon. Vsepovsod je elektrika. Eelektrika meša krmo, mlati žito, hladi in posnema mleko, greje tople grede, obseva rano sadje, skrbi za umetni dež, napaja zemljo, v gospodinjstvu pomiva, čisti, suši, pometa, obžareva, gnete testo, kodra lase, umiva glave i. dr. Elektrika je dekla tudi v hlevu, kjer poklada krmo, zrači prostore, napaja, ubija celo nadležno mrčes. Tako torej živina v teh hlevih ne rabi niti več repov. Gospodarju je treba samo, da je dober inštalater in da sedi pri velikanski tabli z neštetimi žicami ter od tam vodi svoje gospodarstvo.

Zdravilno rogovje. Strokovnjaki moskovskega zoološkega parka so se zanimali za zdravilno moč, ki jo pripisuje kitajska in tibetska medicina rogovju mladih jelenov, stolčenemu v prašek. To blago se tako drago kupuje na Daljnem Vzhodu, da je obrodilo v Sibiriji, predvsem v Altajskem gorovju, celo posebno živinorejo. „Izvestija" od 4. m. m. poročajo, da vsebuje po podatkih znanstvene preiskave mlado rogovje izredno mnogo hormonov, ki ojačijo krvotok. Zaradi tega čudovito učinkuje prašek, ki ga imenujejo „pante", pri najtežji utrujenosti, živčni izčrpanosti, krvavitvi in ranah. Raziskovanje še ni zaključeno, a ni nobenega dvoma, da ne plačujejo zaman bogati kitajski starci velik denar za „pante" v prepričanju, da jim povrne mladeniško moč in prožnost.

Mornarska. Dva mornarja sta se v valovih potapljala. Krčevito sta se oprijela debelega trama in se ozirala za rešitvijo. V silnem strahu začne prvi moliti: „Ljubi Bog, kršil sem tvoje zapovedi. Če se rešim, ti obljubim, da..." Pa se oglasi drugi: „Počakaj, če se ne motim, vidim suho zemljo!"

Listnica uredništva. Prijatelj iz Roža. Prav imaš, da velja svoječasna parola glasila K. Bauernbunda tudi za naše prilike: Rückwärts anstellen! Potrpi in bodi brez skrbi! — **R. T.** V članku „Tako delajo" najdeš dobesedni opis dogodkov, ki so se torej godili celo pri vas. Hvala za ostale informacije! — **Anton J.** Imej oči tudi za velikanska dogajanja v Evropi in svetu, potem boš svoje prilike lažje presodil! — **M. P.** Novodobne „narodne" plese opisuješ in vprašuješ, kako je z nravno zaščito. Priobčimo ob priliki brez osebnih ostrin in krajevnih označk. — **Podjunčan.** Ja! Zgrabi, delaj, žrtvuj in čudeži se bodo godili v vaši prosveti. — **Našim dopisnikom!** Hvala Vam za zvestobo tudi v času takozvanih kislih kumar! Tudi v bodoče ne opuščajte dopisov, ker tako vršite hvaležno vzgojno in narodno delo!

Proda se majhna kajža z lepim sadnim vrtom in nekaj polja, poslopje v dobrem stanu. Cena jako nizka. Več se izve pri g. Filip Prunč-u v Straži vasi, pošta St. Kanzian i. J. 53

Nekdanja Schaller-jeva kmetija pri pd. Filij-u v Trebinji se bo 16. septembra na dražbi prodala. Cena nizka. 54

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Dipl. trg. Vinko Zwitter, Celovec, Achatzelgasse 5.
Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba. Dunaj, V., Margaretenplatz 7.